

O VIANOČNÝCH ZVYKCH

Pravdepodobne nejestvuje na Slovensku miesto, kde by vianočné sviatky nemali svoje osobité čaro. Práve počas týchto magických dní sa vždy naplno rozvíjala tvorivosť ľudí, do ktorej sa v celej šírke premietali zvyky a obyčaje našich predkov. Veru, málokedy v priebehu roka nastáva taký mohutný návrat k prameňom ľudovej kultúry a tradície. Vianočné dni najpresvedčivejšie odhalia a preveria nefalšovaný vzťah človeka nielen k viere, ale aj k domovine, otcovizni a najmä k blížnemu. Tento podmanivý čas má v jednotlivých kútoch našej vlasti svoje zákonitosti a špecifiká. Možno vari povedať, že čo dom, to iná forma slávania.

Folklórne motívy, inšpirované pevným spojenectvom človeka s prírodou, vždy ovplyvňovali, a ovplyvňujú dodnes, i charakter vianočných zvykov v Terchovej. Už ako malý chlapec som obdivoval všetkých, čo sa počas Vianoc venovali aktualizácii ich výsostne univerzálneho kresťanského posolstva. Páčilo sa mi, ako sa motív narodenia malého Ježiška prirodzene obohacoval o rýdzo domáce prvky, prostredníctvom ktorých nadobudla táto jedinečná udalosť punc autenticity. Nezainteresovanému sa dokonca mohlo javiť, že Ježiško uzrel svetlo sveta práve tu – pod hrebeňmi Malej Fatry.

Zámerné som predošlé riadky písal zväčša v minulom čase, pretože mnohé krásne vianočné zvyky a symboly patria už, žiaľ, definitívne minulosti. Skromne, ako bolo pre ne vždy príznačné, ustúpili dnešnému uponáhľanému času. A my, ľudia, sme sa ich dobrovoľne zriekli, pretože je oveľa pohodlnejšie uzavrieť sa do vlastných obydlií a oddávať sa presile materiálnych pôžitkov. Kto ale zatúži

aspoň na chvíľu po návrate starých dobrých vianočných zvykov, môže si ich všetkými zmyslami precítiť na Jasličkovej pobožnosti v Kostole svätých Cyrila a Metoda v Terchovej. V tomto roku, na sviatok Božieho narodenia (25. 12.), sa populárna „jasličková“ uskutoční už po tridsiaty tretí raz!

Vinšujem vám milostiplné vianočné sviatky, hojnosť Božích milostí, pevné zdravie, úspešný rok 2008 a v príhodnej chvíli vždy dostatok zdravého sebavedomia. A nezabudnite ani v novom roku žiť tak, aby až po vašej smrti nemuselo vyjsť najavo, že ste boli dobrákom od kosti...

Peter CABADAJ

Foto - František MUCHA

Myšlienka roka -

**AK CHCETE DOSIAHNUŤ SVOJ VYSNÍVANÝ
CIEĽ, SPITE ČO NAJMENEJ.**

Stano Radič

Z obsahu čísla:

farské listy – obecný úrad informuje – história – rozhovory – profily osobností – reportáže – recepty – humor – spomienky – sentencie – šport – krížovka

+ mnoho ďalších zaujímavostí nájdete v poslednom tohtoročnom čísle, ktorým sa uzatvára 18. ročník vydávania novín Terchová

“Rodný môj kraj, zo všetkých naj....”

(Vianočné riadky pátra Martina Cingela, SVD)

Drahí terchovskí rodáci! Slovanmi tejto piesne vás všetkých pozdravujem a posielam srdečný pozdrav z “neďalekej” Afriky (cestuje sa tam poza Varín...). Aj keď je to môj druhý (vlastne ani neviem, už koľký) domov, nikdy nezabúdam na vás, na môj rodný kraj a moju rodnú Terchovú, ktorá je zo všetkých Naj!

Vianoce a Nový rok sú pred dvermi, a tak je tu čas, aby sme poďakovali nášmu Nebeskému Otcovi za rok 2007, za všetky Jeho požehnania a dobra, ktorými nás obdaril, a zároveň odprosili JEHO, ktorý je Kráľom neba i zeme, za všetky naše chyby, ktorých sme sa dopustili, a znova Ho prosili o požehnanie a ochranu v no-

vom roku 2008.

Je to čas, keď si prajeme lásku a pokoj, a nakoľko iba On je pravým zdrojom a prameňom Lásky a Pokoja, znova a znova Ho pozývame do našich rodín, hlavne v čase vianočnom, aby On bol Kráľom našich srdiec.

Je to čas, keď si spomíname na všetkých, ktorí sú nám drahí, ktorých milujeme a tešíme sa z toho, že ich máme v našom živote, a aj keď niektorí sú ďaleko, predsa sú tak blízko

v našich srdciach. Taktiež si spomíname na našich milovaných, ktorí už nie sú medzi nami živými, ale veríme, že sa raz s nimi stretne v nebeskom kráľovstve.

Je to čas, keď my, kresťania, oslavujeme narodenie Ježiša Krista, Svetlo sveta a nášho Spasiteľa, ďakujeme za dar viery a taktiež oslavujeme naše narodenie pre večný život. Nesmieme však zabúdať aj na tých, ktorí ešte nepoznajú alebo odmietajú Krista, aby aj v ich živote raz zasvietilo betlehemske svetlo a prijali Boha do svojho života.

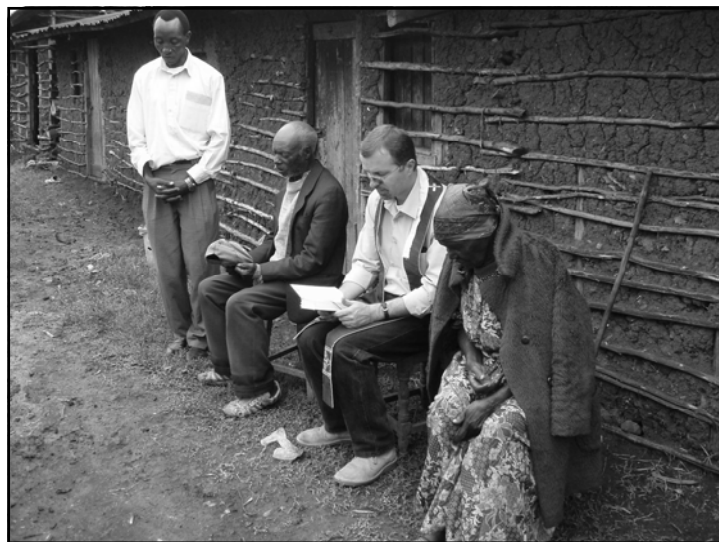
Je to čas modlitby, čas vdakyvzdania, čas odprosenia, čas radosti. Je to čas, ktorý nám Cirkev ponúka každý rok, aby sme sa pozastavili, oddýchli si, našli čas na Boha, zhodnotili náš život a taktiež nezabúdali na tých, ktorí nič ne-

majú, ktorí sa trápia, ktorí žijú v problémoch, ktorí nepociťujú lásku. Buďme s nimi počas týchto Vianoc, urobme niečo pre nich, buďme pre nich svetlom! To je moja výzva.

Vianoce sú časom požehnania a milosti, nepremeškajme to. Ja osobne sa vám všetkým chcem poďakovať za vaše modlitby a pomoc, ktorými ma podporujete na mojej misii

v Keni. Ako už viete, v našej farnosti sme v roku 2005 otvorili kliniku, na ktorej sa ošetrí denne viac ako 80 ľudí. Tohto roku v októbri sme otvorili rehabilitačné centrum pre mladé dievčatá, ktoré nemajú rodičov; niektoré z nich žijú na ulici, ohrozené sú buď prostitúciou alebo drogami, a tak v tomto centre sa im okrem ubytovania poskytuje aj poradenstvo, majú možnosť výučby varenia, počítačov, kaderníctva, šitia, aby sa po pobyte v našom centre mohli začleniť do normálneho života. Hlavným sponzorom týchto projektov je Univerzita sv. Alžbety v Bratislave pod vedením Prof. Dr. Krčméryho a, samozrejme, takí menší sponzori, ale veľmi potrební, ako sú aj moji terchovskí rodáci a ostatní dobrodinci. Boh vás za to žehnaj!

Tento rok sa v Keni konajú voľby vo vianočnom čase,

takže ľudia asi viac očakávajú nového prezidenta a novú vládu ako Ježiša Krista. Všetko sa teda krúti okolo volieb, v niektorých oblastiach Kene sú nepokoje, ľudia musia opúšťať svoje domovy; tak vás

prosím, modlite sa za Keňu.

Ľudia sa ma často pýtajú, aká je naša vianočná večera. V oblasti našej pôsobnosti je hlavným jedlom kurča, ale my na fare máme aj kapustnicu (už je dobre vykysnutá), aj nejaké tie koláčiky, ktoré nám pripravia naše tu pracujúce slovenské lekárky. No a, samozrejme, kúpime tiež ryбку, aby sme si troška pripomenuli slovenskú vianočnú večeru. Len tá slivovička od môjho otca sa už minula! Joj, ale bola dobrá; vyliečila ma zo všetkých chorôb...

Určite by som mohol napísať celú knihu o Vianočiach a mojej práci – možno niekedy nabudúce. Na záver by som chcel všetkým ter-

chovským rodákom a čitateľom novín Terchová popriať požehnané a milostiplné vianočné sviatky, radosť, lásku a pokoj v rodinách. A hlavne, nech sa Kristus narodí a žije v každom jednom z nás. Myslím na vás a modlím sa. Požehnané Vianoce, rodný môj kraj!

Heri njema ya Kristmasi! Mungu awabariki nyini nyote na familia zenu! Ashante sana! **(Šťastné Vianoce! Boh vás všetkých žehnaj a taktiež vaše rodiny! Srdečná vďačka!)**

Váš Martin CINGEL

Fotorchív pátra Martina Cingela

SPOMIENKA

*Človek odchádza..., ale všetko krásne, čo nám dal, ostáva v nás.
No čas plynie ako tichej rieky prúd,
kto ťa poznal a mal rád, nevie zabudnúť.*

Dňa 27. októbra 2007 uplynuli 4 roky, čo nás navždy opustil manžel, ocko, starý ocko, brat a švagor

František RECHTORÍK

S láskou a vďakou spomínajú manželka Milena, dcéra Danká a syn Miloš s rodinami, vnuci Jožko, Michal, Miloš, vnučka Zuzanka, bratia a sestry.

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú spomienku.

SPOMIENKA

*Keď nové ráno nastalo,
ubolené srdiečko biť prestalo.
Odišiel si potichučky,
bez slov, bez rozlúčky.
Nuž spí, snívaj svoj večný sen,
my v spomienkach sme pri tebe
každý deň.*

*Čas plynie smútok ostáva,
len sviecu zapálime a ticho spomínáme.
Osud nevráti to čo vzal, vracia spomienky a žiaľ.*

Dňa 6. novembra 2007 sme si pripomenuli 2. výročie úmrtia nášho manžela, otca a starého otca

Jozefa BOBÁŇA

z Terchovej.

Kto ste ho poznali venujte mu s nami modlitbu a tichú spomienku.

S úctou a láskou spomína manželka, syn s priateľkou a dcéry s rodinami.

Program sv. omši a podujatí v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej počas vianočného obdobia 2007/8

Dátum	Deň	Liturgické slávenie	Čas sv. omši a podujatí
23. 12. 2007	nedeľa	IV. adventná nedeľa	7:00 8:30 9:40 Domov dôchodcov 10:30
24. 12. 2007	pondelok	Štedrý deň	6:30 ročná sv. omša (záver) 24:00 Polnočná sv. omša
25. 12. 2007	utorok	Narodenie Pána	8:30 9:40 Domov dôchodcov 10:30 15:00 Jasličková pobožnosť
26. 12. 2007	streda	Sv. Štefan, mučeník	7:00 8:30 9:40 Domov dôchodcov 10:30 Popoludní kolednícka akcia detí Dobrá novina v celej farnosti
27. 12. 2007	štvrtok	Sv. Ján apoštol a evan.	17:00
28. 12. 2007	piatok	Sv. neviniatka	6:30 17:00
29. 12. 2007	sobota	Vianočná oktáva	6:30 17:00
30. 12. 2007	nedeľa	Sv. rodiny Ježiša, Márie a Jozefa	7:00 8:30 9:40 Domov dôchodcov 10:30
31. 1. 2007	pondelok	Sv. Silvester	6:30 16:00 Sv. omša a ďakovná pobožnosť na koniec roka
1. 1. 2008	utorok	Panny Márie Boho-rodíčky, Nový rok	7:00 8:30 9:40 Domov dôchodcov 10:30
2. 1. 2008	streda	Sv. Bazil Veľký a Gregor Naziansky, spomienka	6:30
3. 1. 2008	štvrtok	Vianočná féria	17:00
4. 1. 2008	piatok	Vianočná fiera Prvý piatok v mesiaci	6:30 17:00
5. 1. 2008	sobota	Vianočná fiera	6:30 17:00
6. 1. 2008	nedeľa	Zjavenie Pána	7:00 8:30 9:40 Domov dôchodcov 10:30

OBEČNÝ ÚRAD INFORMUJE

UZNESENIE

z mimoriadneho zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Terchovej, konaného
dňa 28. 9. 2007

OBEČNÉ ZASTUPITEĽSTVO

A) berie na vedomie

Kontrolu uznesenia zo dňa 29. 6. 2007 a z 31. 8. 2007
Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti Materskej školy Terchová, jej výsledkoch a podmienkach v školskom roku 2006/2007
Ďakovný list od Ing. Ladislava Cingela, starostu obce Dunajská Lužná
Výpoveď nájomnej zmluvy od Michala Dávidíka, Terchová 1162/16
Informáciu o návrhu VZN – rozkopové povolenie
Informáciu o návrhu VZN – komunálny odpad
Informáciu o návrhu VZN – prevádzkový poriadok cintorína
Informáciu o rokovačom poriadku obecného zastupiteľstva

B)

1. schvaľuje

Žiadosť o odpredaj pozemku KN parc. č. 1668/1 o výmere 72 m² a KN parc. č. 1668/2 o výmere 31 m² v kat. území Terchová pre Evu Halasovú, Horná Tižina 84, Terchová a pre Júliusa Novosada, ul. Školská 91, 013 06 Terchová. Cena pozemku 100,- Sk/1 m².

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	ZA	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	-	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

2. schvaľuje

Žiadosť o odkúpenie pozemku KN parc. č. 458/2 o výmere 77 m² - cena pozemku 300,- Sk/1m², KN parc. č. 458/3 o výmere 93 m² – cena pozemku 300,- Sk/1m², KN parc. č. 458/4 o výmere 153 m² – cena pozemku 100,- Sk/1m², KN parc. č. 460/5 o výmere 220 m² – cena pozemku 100,- Sk/1 m² a KN parc. č. 1633/9 o výmere 9 m² – cena pozemku 100,- Sk/1 m² v kat. území Terchová pre Mariána Brežného a manž., Sv. Martina 276, 013 06 Terchová.

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	-	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

3. schvaľuje

Žiadosť o odkúpenie pozemku KN parc. č. 528/47 o výmere 139 m² v kat. území Terchová pre Ing. arch. Vladimíra Hrivíka a manž., B. S. Timravy 11, 010 08 Žilina, s ťarchou - inžinierske siete. V prípade potreby umožniť prístup prevádzkovateľovi. Cena pozemku 100,- Sk/1 m².

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	ZA	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

4. schvaľuje

Žiadosť o zámenu pozemku KN parc. č. 13405 – výmere 997 m² v kat. území Terchová pre Františka Michálka, Terchová č. 764, za pozemok KN parc. č. 8409 o výmere 1000 m².

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	ZA	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

5. schvaľuje

Žiadosť o kompenzáciu pozemku KN parc. č. 17259/7 o výmere 95 m² v kat. území Terchová pre Antona Ondruša a manž., 013 06 Terchová 940, za pozemky KN parc. č. 8593/7 o výmere 22 m² a KN parc. č. 8593/8 o výmere 64 m².

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	ZA	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

6. schvaľuje

Žiadosť o výmenu pozemku KN parc. č. 27 v kat. území Terchová za pozemok KN parc. č. 454 o výmere 449 m² a KN parc. č. 455/1 o výmere 271 m² pre Štefana Ondruša, Terchová č. 570, Máriu Bačinskú, Terchová č. 227, a Jaroslava Ondruša, Terchová č. 1365, za pozemok KN parc. č. 454 a 455/1 do výmery 642,75 m² – cena pozemku 120,- Sk/1 m², rozdiel medzi výmerami 77,25 m² – cena pozemku 300,- Sk/1 m² až po konečnom právnom vysporiadaní ich právnych nárokov, ktoré vznikli z dôvodu predkupného práva už k preveďnému spoluvlastníckemu podielu na dotknutej nehnuteľnosti.

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	ZA	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

- 2 -

7. schvaľuje

Žiadosť o výmenu pozemku KN parc. č. 26 o výmere 516 m² v kat. území Terchová za pozemok KN parc. č. 15700/44 o výmere 612 m² pre Jána Šupicu a manž., Terchová 1279. Cena pozemku 120,- Sk/1 m² za výmeru 516 m² a výmera 96 m² – cena pozemku 300,- Sk/1 m².

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	ZA	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

8. schvaľuje

Žiadosť o odpredaj pozemku KN parc. č. 15700/45 v kat. území Terchová o výmere 646 m² pre Teréziu Šupicovú, Terchová č. 170. Žiada o zohľadnenie ceny pozemku vo výmere 355 m² v cene 120,- Sk/1 m² a zbytok 291 m² v cene 300,- Sk/1 m².

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	-	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

9. schvaľuje

Žiadosť o odpredaj pozemku KN parc. č. 15700/46 v kat. území Terchová o výmere 867 m² pre Václava Špirku, Terchová – Horná Tižina č. 114. Cena pozemku 300,- Sk/1 m².

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	-	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

10. schvaľuje

Žiadosť rodiny Bukovinskej, Terchová č. 1049, o finančný príspevok vo výške 5000,- Sk na nákup 6 ks železobetónových rúr na premostenie pozemku a proti podmyvaniu vody na obecnej ceste v Šípkovej.

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	-	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZD R	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

11. schvaľuje

Žiadosť Adama Valchára, Terchová – Horná Tižina 38, o umiestnenie priepustovej rúry v Hornej Tižine pri hlavnej ceste – odbočka do osady Jankovia.

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	-	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

12. schvaľuje

Vyhlásenie výberového konania na prenájom Reštaurácie Kultúrneho domu A. Hlinku Terchová od 1. novembra 2007.

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	-	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

13. schvaľuje

Štúdiu výstavby bytoviek v školskom areáli Základnej školy Terchová – Struháreň s predpokladom odpredaja jedného, resp. dvoch pozemkov firme Slopanel, a. s., Žilina za účelom výstavby bytovky (bytoviek) v jeho vlastnej réžii s prednostným odpredajom bytov pre občanov s trvalým pobytom v Terchovej. Cena pozemku 300,- Sk/1 m².

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	ZA	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

14. schvaľuje

Dorovnanie a vyspravky všetkých častí komunikácií v obci – cesta Ďuriškovia, školské ihrisko ústredie a Gregušovia, parkovisko pred Turčanom, cesta k amfiteátru po vysporiadaní vlastníckych vzťahov.

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	ZA	V. Mažgút	ZA	A. Šmehýlová	ZA
Mgr. V. Berešíková	ZA	M. Jánošík	ZA	Ing. J. Panták	ZA	Ing. M. Zajac	ZA
J. Dávidík	ZA	Ing. M. Laurenčík	ZA	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	ZA

C)**1. neschvaľuje**

Žiadosť o odpredaj pozemku KN parc. č. 679 v kat. území Terchová o výmere 100 m² pre Miroslava Jánošíka, Terchová č. 622.

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	PR OTI	V. Mažgút	PR OTI	A. Šmehýlová	PR OTI
Mgr. V. Berešíková	PRO TI	M. Jánošík	PR OTI	Ing. J. Panták	PR OTI	Ing. M. Zajac	PR OTI
J. Dávidík	PRO TI	Ing. M. Laurenčík	PR OTI	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	PR OTI

2. neschvaľuje

Žiadosť o prenájom pozemku pkn. č. 17149 na parkovanie osobného automobilu pre Štefana Laurenčíka a manž., Terchová 381.

HLASOVANIE		MVDr. J. Hanuliak	PR OTI	V. Mažgút	PR OTI	A. Šmehýlová	PR OTI
Mgr. V. Berešíková	PRO TI	M. Jánošík	PR OTI	Ing. J. Panták	PR OTI	Ing. M. Zajac	PR OTI
J. Dávidík	PRO TI	Ing. M. Laurenčík	PR OTI	Ing. E. Synáková	-	F. Zicho	PR OTI

D)**1. odročuje**

Žiadosť o odpredaj pozemku KN parc. č. 3268/3 v kat. území Terchová o výmere 32 m² pre Milana Komačku a manž. Terchová. Je potrebné doložiť geometrický plán.

2. odročuje

Žiadosť o odkúpenie pozemku KN parc. č. 793/1 – zast. plocha o výmere 180 m² pre Jozefa Miču, Terchová č. 1136.

MÁME ZA SEBOU EKONOMICKY NAJEFETÍVNEJŠÍ A NAJEFETNEJŠÍ ROK

(Rozhovor so starostom obce Viktorom Vallom)

TERCHOVÁ: Začnem celkom netradične. Je všeobecne známe, že sa v poslednom čase málo objavuje na obecnom úrade. Určite by veľa občanov zaujímal zdravotný stav svojho starostu. Opýtam sa rovno, ako sa cítite po zdravotnej stránke?

VIKTOR VALLO: Odpoviem celkom tradične. Si málo informovaný, a to je pre redaktora nie najlepšia vizitka. O diani v obci som bol prakticky denne informovaný od svojich kolegov a spolupracovníkov. Niekedy boli až úsmevné naše „pracovné porady“ v nemocničnej izbe, u mňa doma a nakoniec i v budove obecného úradu. Nepamätám si ani na jediný termín, kedy som nestihol posúdiť a podpísať príslušný dokument, žiadosť, odpoveď, respektíve iný materiál mojej starostovskej agendy, vrátane termínovaných. Stihol som dokonca aj stretnutie redakčnej rady so starostom, kde z počtu členov rady jedenásť sa zúčastnili traja...

Bol som síce časovo nútený posunúť dve obecné zastupiteľstvá, avšak s pomocou obecných poslancov, z ktorých sa po „úvodnom štrnganí“, zdá sa mi, kreuje spolok ľudí, ktorým ide skutočne o dobro obce, sme to zvládli. Ďakujem im za to. A môj zdravotný stav? Kiež by mi Pán Boh zachoval aj naďalej taký zdravotný stav, akým disponujem teraz. Týmto by som sa chcel súčasne poďakovať všetkým, ktorí mi v telefonátoch, „esemeskách“, odkazoch i návštevách v čase mojej nemoci prejavili spolupatričnosť a priali rýchly návrat do bežného života a práce.

TERCHOVÁ: V obci prebieha mnoho stavebných akcií. V akom sú štádiu a kedy prebehne kolaudačné rozhodnutia?

VIKTOR VALLO: Nesprávne položená otázka. Kolaudačné rozhodnutia neprebíhajú, tie sa vydávajú. Prebiehajú kolaudačné konania.

a/ Kanalizačný zberač – investor SEVAK Žilina. Snahou investora bolo začať kolaudačné konania v novembri 2007. Po kolaudácii bude nasledovať montáž kanalizačných prípojk, takže nejaké výkopy, tentoraz vo dvoroch, respektíve záhradách, opäť pri-

budnú. Budú to výkopy nevyhnutné na prepojenie zberača a domových kanalizácií, takže už vybudované asfaltové povrchy miestnych komunikácií sa, samozrejme, rozkopávať nebudú. Mimochodom, v uznesení č. 11/2007 obecné zastupiteľstvo schválilo nové všeobecne záväzné nariadenie (VZN) o nových podmienkach pri udeľovaní roz-

Starosta Terchovej Viktor Vallo na návšteve u Jána Chryzostoma kardinála Korca (udelenie Čestného občianstva Žilinského samosprávneho kraja kardinálovi J. CH. Korcovi)

kopových povolení. Odporúčam všetkým spoluobčanom uvedené VZN preštudovať.

b/ Záchyt prameňa Krivánska Rizňa – III. etapa Biely Potok - investor SEVAK Žilina. Stavba je v úseku Biely Potok v dĺžke 800 m skolaudovaná.

c/ Relaxačno-informačné centrum – investor Obec Terchová. Stavebné práce pokračujú podľa časového harmonogramu. Predpokladané ukončenie stavby a spustenie do prevádzky: 30. 6. 2008.

d/ Kolaudácia vodovodu Struháreň – Gregušovia. Po dlhotrvajúcom preberacom konaní predpokladáme odovzdanie stavby SEVAK-u do užívania do konca roku 2007.

e/ Investor, spoločnosť OMNITRADE Terchová, súbežne realizuje niekoľko investičných akcií (polyfunkčná budova Paseky, reštaurácia horná stanica lanovky, rozšírenie zjazdových tratí).

TERCHOVÁ: Ako poslanec Žilinského samosprávneho kraja ŽSK) máš prehľad o investičných zámeroch v Terchovskej doline. Môžeš prezradiť niečo konkrétne?

VIKTOR VALLO:

Z prebiehajúcich investičných zámerov v Terchovskej doline roku 2008 je potrebné spomenúť otvorenie dlhoočakávanej investičnej akcie – cesta č. II/583, obchvat obce Belá. Investor (ŽSK) plánuje na túto akciu využiť fondy EÚ – regionálne operačné programy. Projektová dokumentácia je v konečnom

bec. Či už ide

o vlastné investície (živičné povrchy ihrísk pri základných školách, časti asfaltových povrchov miestnych komunikácií, rozšírenie siete káblovej televízie, výstavba skladovej haly Podubencom, realizácia aktualizácie územného plánu obce), alebo už prebiehajúce grantové programy, respektíve novorealizované zábery (Ministerstvo životného prostredia SR – podpora a zlepšenie odpadového hospodárstva, zber odpadu z osád, možnosť využitia zariadenia – drviča záhradného odpadu, nové kontajnery a nádoby na separovateľný odpad).

V roku 2007 sa podarilo opäť kvalitne zabezpečiť (čo z finančného hľadiska nie je vôbec jednoduché!) tradičné kultúrne podujatia počas celého kultúrneho roka. Už tradične sa v tomto roku uskutočnila výborná spolupráca so záujmovými organizáciami obce (Dobrovoľný hasičský zbor Terchová, jaskyniari, holubiari, rybári, SZTP – ZO Terchová, športovci a ďalší) Chcel by som ešte podotknúť, že na úspešne naplnenom roku 2007 sa vo veľkej miere podieľali aj moji spolupracovníci Marián Zajac a Fero Kadaš, spolu s ostatnými pracovníkmi obecného úradu. V čase mojej práceneschopnosti dokázali obetavo „potiahnuť“ v práci, ako i prísť ma povzbudiť v ťažkých chvíľach. Za to im patrí moja vďaka!

TERCHOVÁ: Na konci nášho rozhovoru mi dovoľ, aby som Ti poprial hlavne pevné zdravie a požehnané vianočné sviatky. Aký bude Tvoj vinš adresovaný svojim spoluobčanom?

VIKTOR VALLO: Naučme sa vážiť si svoje zdravie! Želám vám hojnosť sviatočného Božieho požehnanie. Šťastie dávam až za pranie pekných medziľudských vzťahov v rodinách, v príbuzenskom, susedskom i občianskom spolunažívaní, a pranie tolerancie. To nám v poslednom čase chýba najviac. Verte, že viem, o čom hovorím. S úctou Váš starosta Viktor VALLO.

štádiu rozpracovanosti. V roku 2008 sa očakáva samotne otvorenie stavby. V súčasnosti sa dokončuje obchvat obce Gbeľany, ktorý je súčasťou štvorprúdovej komunikácie, ktorá bola ešte investíciou v súvislosti s budovaním automobilky KIA. Združenie obcí Terchovská dolina podalo a plánuje podať viacero žiadostí o nenávratné finančné príspevky z fondov EÚ, regionálnych operačných programov. O postupe budem čitateľov novín Terchová, ako i ostatných spoluobčanov priebežne informovať.

TERCHOVÁ: Keby si mal urobiť rekapituláciu tohto pomalého končiacieho roku 2007, čo sa Ti podarilo ako starostovi presadiť?

VIKTOR VALLO: Teraz (začiatok decembra) je ešte čas hodnotiť rok 2007 komplexne, nakoľko sa ešte neuzatvorilo niekoľko zaujímavých zámerov (skladová hala, školy atď.). Je potrebné z mojej strany prezentovať, že ekonomicky tento rok vyzerá ako najefektívnejší a najefektnejší za obdobie môjho starostovania, ak nie vô-

Za rozhovor poďakoval
Ján MIHO ml.

OSOBNOSTI TERCHOVEJ (XIII.)

V poslednom čase vyšlo na Slovensku viacero zaujímavých slovníkových diel, prezentujúcich život a tvorbu osobností konkrétneho regiónu, respektíve kraja. Naznačená skutočnosť inšpirovala redakciu k myšlienke realizovať na stránkach našich novín dlhodobý cyklus (seriál), prostredníctvom ktorého priblížime čitateľom všetky významnejšie osobnosti (žijúce aj nežijúce), spojené s Terchovou alebo Jánošíkovým krajom. Osobnosti predstavíme na základe časového hľadiska, čiže od 17. storočia až po súčasnosť. Dúfame, že cyklus ocenia i študenti, ktorí často márne hľadajú potrebné informácie o osobnostiach našej obce (regiónu). No a keby náhodou niekedy vystrelila motyka, možno sa dožijeme aj knižného slovníka (lexikónu) osobností Terchovej. Cyklus, ktorý sme spustili na sklonku roka 2005, k tomu vytvára priaznivé predpoklady. V poradí trinástou osobnosťou v dlhom rade bude po Jurajovi Jánošíkovi, Adamovi Františkovi Kollárovi, Jurajovi Czeiselovi, Alojzovi Chvastekovi, Františkovi Balátovi, Jozefovi Struhárňanskom, Jozefovi Bernátovi, Jozefovi Stašovi, Karolovi Skřípskom, Kolomanovi K. Geraldinim, Eugenovi Weinerovi a Milanovi Šaradinovi **Jozef Meško - Kvaček**.

vrátil do rodnej Terchovej a pracoval v miestnom kameňolome. Všetok voľný čas obetoval zmysluplnej činnosti a svoju vrodennú tvorivosť umne pretavil do písania veršov, vyrezávania z dreva, sekania do kameňa...

Meškova svojrázna poézia nenesie nijaké známky vplyvu moderných básnických smerov. Z jeho veršov však vyžaruje silné optimistické fluidum, ktoré harmonicky korešpondovalo s povahou ich autora. Jednotlivé básne reflektujú Meškovu vyhranenú vieru, vzťah k rodisku, osobnostiam slovenských, českých i svetových dejín. Popri originálnom glosovaní politického diania venoval osobitnú pozornosť aj kultivovanému pranie-rovaniu všakovakých ľudských sla-

bostí a slabôstiek. Práve v tejto výrazovej rovine mohol najviac uplatniť svoj citlivý pozorovací talent a zmysel pre vkusnú iróniu. Menšia časť z jeho tvorby vyšla knižne v posmrtnom výbere, ktorý má názov *Tridsať básní* (1991).

Jozef Meško-Kvaček, človek s pohnutým osudom a dobroprajným srdcom, je pochovaný na cintoríne v Terchovej.

Literatúra: Meško-Kvaček, J.: *Tridsať básní*. Terchová 1991; Cabadaj, P. – Križo, V.: *Terchová. Terchová 2003*, s. 126-127.

Peter CABADAJ

Jozef Meško - Kvaček

(24. 11. 1910 Terchová – 14. 10. 1985 Dolná Súča)

rehoľník, ľudový básnik

Do jeho rehoľného života kruto zasiahol so všetkými svojimi dôsledkami nemilosrdný rok 1950. Vlna drastických likvidácií reholí nemohla obísť ani Svätý Beňadik. Nadišiel čas vyšetrovaní, psychických i fyzických týraní, prostredníctvom ktorých chcela komunistická zväťa vykonštruovať súdne procesy proti predstaveným reholí. Jozefa Mešku-Kvačka však nezlomili!

V roku 1936 odchádza k saleziánom do Svätého Beňadika, kde sa po troch rokoch príprav stáva členom Saleziánskej spoločnosti. Po vyššie spomenutých udalostiach sa

Medzi mladými

Zľava: Jozef Patrnčíak, Bernard Hanuliak, Jozef Meško - Kvaček, Václav Patrnčíak

Koledy boli a sú jednou z najrozšírenejších vianočných zábav. Koledy v stredoveku šírili po celej Európe potulní žiaci, často účinkujúci v obľúbených vianočných hrách. Makarónské koledy sa spievali v zmesi latiny a miestnych jazykov. Počas vianočných sviatkov boli počuť na trhoch, v šenkoch, v kláštoroch, domoch bohatých mešťanov i šľachtických palácoch.

V jednotlivých krajinách okrem kozmopolitických makarónskych kolied zneli počas vianočných sviatkov domáce koledy, spievané v národnom jazyku.

Anglické národné koledy sú napríklad doložené od 15. storočia. Boli to obľúbené svetské piesne upravené pre vianočnú potrebu alebo umelé vianočné piesne komponované v ľudovom duchu. Nechýbali komické ani satirické prvky. I keď sa v časoch detstva Charlesa Dickensa (1812 – 1870) na čas zdalo, že verejnosť stráca o koledy záujem, prebudil romantizmus staré vianočné spevy znova k životu. S anglickými Vianocami je nerozlučne spätá relatívne mladá koleda Good King Wenceslas ospevujúca dobré české knieža, svätca a patróna českého kráľovstva svätého Václava. Svätováclavská koleda je i dnes počas sviatku sv. Štefana, kedy vraj dobrotivý kráľ navštevoval príbytky chudobných, počuť na robotníckych predmestiach Manchestru, v noblesných štvrtiach Londýna, pod starobylými klenbami katedrál i pod strechami dedinských kostolov. Legendu o živote sv. Václava zveršoval anglický farár John Mason Neale. Zhudobnil ju spolu s Thomasom Helmorom na melódiu starej jarnej latinskej piesne Tempus adest floridum. Po prvý raz bola Svätováclavská koleda vytlačená v Nealeovej knihe kolied pre čas vianočný (Carlos for Christmas Side) v roku 1853 a okamžite si získala srdce Britov, ktorí sa oboznámili s osudmi svätého Václava už v stredoveku vďaka krásnej a dobrotivej dcére Karola IV., princeznej Anny vydatej za anglického kráľa Richarda II. (1377 – 1400). Dojímavá Helmorová hudba, opierajúca sa o staršiu spevnú formu, povýšila koledu Good King Wenceslas na nekorunovanú vianočnú hymnu ostrovov. Svätý Václav, kráľ a dobrodinec, sa stal neoddeliteľným súputníkom voňavých vetvičiek cesmíny, večne zeleného imela, vianočného pudingu a báječného moriaka s plnkou.

Vianočné spevy milovali i v Nemecku. Jedna z najstarších nemeckých kolied je o Jozefovi. Zachovala sa v lipskom rukopise z roku 150. Koledovanie v období Vianoc je obradom hlboko zakoreneným v celej Európe i za jej hranicami. Mohli by sme však povedať, že je to jeden zo zvykov nemajúcich vlastť, lebo ani jeden zo súčasných národov sa nemôže pochváliť tým, že mu dal počiatok. Jeho podstata je kresťanská, pretože sa s ním stretávame u kresťanských národov. Koledy boli po mnohých storočia neodmysliteľnou zvukovou kulisou, dotvárajúcou atmosféru Vianoc. Tradícia koledovania sa u nás v posledných rokoch zachovala len v niektorých regiónoch, avšak prostredníctvom koledníckej akcie Dobrá novina sa ju od roku 1995 darí obnovovať na celom Slovensku.

Piesne a koledy

Prišli k vám koledníci ...

Slovo koleda má viacero významov. Označuje nielen piesne spievané vo vianočnom období, ale aj hovorené či deklamované vinše, a želanie hojnosti. Koledou sa nazývala tiež obchôdzka spojená so spevom a vinšovaním, ale aj odmena, ktorú koledníci dostávali od navštívených rodín.

Koledníci nosili so sebou rozličné rekvizity ako hviezdu, betlehem, štrngajúce pastierske palice a podobne. Vinšovanie malo rozličné formy. V niektorých oblastiach chodili mladí ľudia v skupinkách po domoch a spievali až do polnoci vianočné piesne, čím chceli odovzdať svoju radosť z narodenia Božieho syna. Inde sa udomácnili betlehemské, pastierske či trojkráľové, hry, majúce formu divadelnej hry alebo obsahujúce prvky dramatizácie.

Traja králi

S koledovaním sú neodmysliteľne spojení traja králi, ktorých Biblia nazýva „mudrci od východu“. Prvá zmienka o nich pochádza z 3. storočia od starokresťanského spisovateľa Origena. Nie je známe, ako došlo k tomuto označeniu, ale pravdepodobne súviselo

s množstvom darov, ktoré priniesli.

Koledníci prichádzajúci do domu píšú na dvere začiatocne písmeňá žehnajúceho výroku Kristus mansionem benedicat – Kristus žehnaj tento dom. Medzi ľuďmi sa však zaužívala aj skratka G+M+B, označujúca začiatocne písmeňá mien Gašpar („Majster pokladu“), Melichar („Môj kráľ je svetlo“) a Baltazar („Ochraňuj jeho život“) považovaných za troch kráľov. Mená vznikli v 5. storočí a každý z jeho nositeľov predstavoval jednu časť vtedy známeho sveta – Afriku, Áziu a Európu, resp. čas mladosti, dospelosti a staroby.

K Vianociam okrem darčiek, vyzdobeného stromčeka, kapra a snehu patria aj vianočné piesne a koledy. Počuť ich z rádií takmer v dvojmesačnom predstihu. Navodzujú nám tak predvianočnú náladu.

Prvenstvo medzi vianočnými piesňami, nielen u nás, ale na celom svete, patrí Tichej noci. Text tejto skladby pochádza z rakúskeho Lugu. V roku 1816 ho zložil duchovný otec Mariánskej fary Joseph Mohr. O dva roky neskôr pôsobil Mohr v novozaloženej fare svätého Mikuláša v Oberndorfe pri Salzburgu. Na Vianoce, 24. decembra v roku 1818, požiadal miestneho organistu Franza Xavera Grubera, aby k jeho básni skomponoval priliehavú melódiu. Vznikla skladba pre dve spevácke sóla, chór a gitarový sprievod. Organ mal totiž

patria k Vianociam

v tom čase poruchu. Mohrovi sa skladba tak zapáčila, že ju narychlo zaradil do polnočnej omše. Premiéra piesne Stille Nacht – Tichá noc mala vraj veľký úspech. Kaplnka dodnes nesie jej meno. Text tejto vianočnej piesne sa rýchlo začal šíriť medzi ľuďmi a dodnes bola preložená do viac ako 200 svetových jazykov.

Last Christmas – najznámejšia vianočná skladba

Najznámejšou vianočnou piesňou, v popovom štýle, sa stala skladba Last Christmas, ktorá je od 80. rokov najčastejšie opakovaným hitom počas vianočných sviatkov. Pre niekoho je to už možno otravná pieseň o láske. Vznikla v skupine Wham, ktorej predstaviteľia George Michael a Andrew Ridgeley boli vďaka svojim žiarivým bielym zubom, vypracovanému brušnému svalstvu a opáleným telám idolmi všetkých tínedžerov v osemdesiatych rokoch 20. storočia.

K ďalším hitom patrí skladba All want for Christmas time od formácie Band Aid. Táto skladba bola dokonca naspievaná viacerými

spevákmi umelcami (Bono Vox, Dido, Robbie Williams, skupina Kean, Travis, The Darkness či Paul McCartney).

Aj mnoho slovenských spevákov naspievalo vianočné pesničky. K tým najznámejším patria skladby od Tublatanky, Elánu, Hexu, Barbary Haščákovéj, Paľu Haberu, či od českých interpretov Karla Gotta, Ivety Bartošovej a Lucii Bílej.

Práve skupina Tublatanka si našla nový spôsob ako tradičné, známe skladby priblížiť poslucháčom. Veľký úspech Maťo Ďurinda zaznamenal albumom Poďme bratia do Betlehema. Aj tento rok prichádza na trh s vianočným albumom Vianočný deň, kde opäť ponúka vianočné skladby prevedené v rockovom štýle.

Len zopár vianočným hitom sa podarí prežiť desaťročia, tak ako sa to úspešne darí vianočným koledám. Tie vznikali medzi ľuďmi a len niektoré majú známeho autora. Koledy Narodil sa Kristus pán, Šťastia, zdravia, dlho žitá, vinšujeme vám, či Vstávajte pastieri pozná asi každý. Takmer všetky koledy majú náboženskú tematiku a prízvukujú, že Vianoce nie sú len o darčekom, ale o narodení Ježiša.

Nielen pre milovníkov folklóru, ale pre všetkých, ktorí chcú prežiť slávnostné chvíle Via-

noc, ponúkajú každý rok svoje vianočné albumy aj folklórne súbory SEUK, Lúčnica, ale i ľudová speváčka Darinka Laščíaková.

V posledných rokoch sa do slovenských éterov prepracovali aj anglické skladby, ktoré sme si obľúbili. Patria medzi ne vianočné hity Have Yourself a Merry Little Christmas, We Wish You A Merry Christmas, O Tannenbaum, The Christmas Song, Santa Claus Is Coming To Town, ale aj anglická verzia skladby Tichá noc – Silent Night.

Tento rok prišiel s vianočnou novinkou fenomenálny gitarista Ritchie Blackmore. Nahral ju so svojou priateľkou, speváčkou Candice Night. Album obsahuje ich vlastné interpretácie piesní spred 400 rokov. Po vydaní platne „The Village Lanterne“ sa Ritchie a Candice rozhodli vydať tento album, pretože obaja zistili, že vždy milovali zimu.

„Album evokuje atmosféru sviatkov a jasného svetla sviečky. Hudbu, ktorá sa spievala i vykonávala pevcami v stredoveku. Veľa týchto piesní sa objaví behom každoročných vianočných sviatkov. Toto je výklad mojich obľúbených vianočných koledí, ktoré boli spievané i užívané v minulosti za posledných 400 rokov,“ povedal Ritchie. Väčšina z vianočných koledí sú z 14., 15. a 16. storočia.

Pri počúvaní vianočných skladieb by sme mali navodiť nielen vianočnú náladu, ale hlavne si vniestť pokoj do duší.

Veronika HABLÁKOVÁ
(2006)

ARZÉN CHYSTÁ NA JAR NOVÝ ALBUM

Budúci rok majú 25. výročie, osláviť ho chcú aj na turné

Fanúšikovia kapely Arzen, zbystrite pozornosť! Na jar budúceho roka by sa mal na trhu objaviť nový album. Momentálne sa nachádza v štádiu príprav a ako to slovesami vyjadril spevák Jaro Gažo, treba nacvičiť, zohnať a dorobiť, aby mohli nahrávať. A ako zdôraznil, sú fanúšikom už dlhší nové pesničky.

Anielen preto, že na budúci rok kapela oslávi neuvěřiteľnú dvadsaťpäťročnicu. Po ostatnom vydanom albume (tento výraz sme zvolili preto, že evidentne vôbec nie je posledný) s názvom Na skle maľované je čas prísť s novými hudobnými „záležitosťami“. Pôjde vraj o typický arzenacký sound. Na albume bude dvanásť až pätnásť piesní, samozrejme, ľudová klasika Arzenu, ale aj veci básnikov, tenoraz to bude aj staršia exilová tvorba. „Palo Cabadaj má materiál hotový, vo februári by sme chceli nahrávať. Preto musíme teraz dorobiť skladby a nacvičiť ich, aby sme sa mohli potom zavrieť do štúdia. Nahrávanie zvyčajne trvá dva týždne,“ prezrádza Jaro. Nechce sa nám veriť, Arzen svoje albumy nahrá počas dvoch týždňov? Jaro sa smeje: „Sú kapely, ktoré idú do štúdia aj skladať, ale stojí to nemalé peniaze, takže sú to kapely iného formátu a pohybujú sa v iných zemepisných šírkach.“

Ku pätnástinám kapely

vyšla kniha, k 25. výročiu to možno bude bulletin. Oslavy už v kapele vraj chystajú teraz, v podobe turné po Slovensku, Morave a Česku.

„Malo by to byť sedem – osem koncertov, vo väčších mestách, v menších priestoroch, halách, tak pre päťsto až tisíc ľudí. Môj vysnený plán je uskutočniť to na jar, aby sme si spravili podporu na letné festivaly,“ hovorí J. Gažo. Podľa neho je Arzen festivalová kapela, aj preto chalanov trochu prekvapilo, že opäť dostali pozvanie na Zlatého slávika; vlni sa umiestniť do desiateho miesta.

„Ani kluby nejako extra neobšadujeme, podľa mňa nie sú to „pravé orechové“. Viac sa nám páčia festivaly,“ dupľuje Jaro a dodáva: „Ale samozrejme nás teší, že ľudia takto hlasovali.“

Vlani koncertoval Arzen na festivale určenom najmä pre amerických Slovákov a Čechov, a do Chicaga, kde sa to všetko konalo, sa muzikanti plánovali vrátiť aj tento rok. V USA však

neboli. „Zmenili tam zákon ohľadne sponzoringu a tento festival fungoval z väčšiny sponzorsky. Takže tento rok vôbec nebol. Chystali sme tam aj ďalšie koncerty, no keď nám „padol základný stan,“ zrušili sa aj ďalšie veci,“ vysvetlil Jaro. A čo jeho sólové projekty? „Na tie nie je čas, okrem účinkovania v Maľované na skle. Nejaké ponuky som musel aj odmietnuť,“ dodal Jaro a upresnil, že kvôli práci i rodine odmietol úlo-

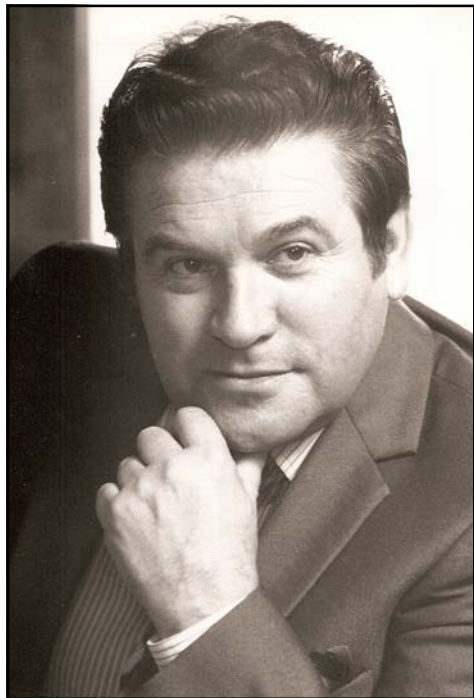
hu v Troch mušketerieroch. Inak, občas vraj spieva svojmu synátorovi, u ktorého zatiaľ muzikantské vlohys nespozoroval. Syn, ktorý je už škôlkar, je preňho momentálne prioritou: „Je to super, je to to najdôležitejšie.“ A čo tak zaspievať si na škôlkarskej besiedke, Jaro? „Keď ma pozvú, budem musieť, to je jasné!“

Dana FOLKMEROVÁ
(Žilinský večerník, č. 42/2007, s. 9)

Spomienka na

Tohtoročný jubilejný 45. ročník Jánošíkových dní začal udelením Čestného občianstva Obce Terchová in memoriam majstrovi Pavlovi Gáborovi. Počas slávnostného ceremoniálu na pôde obecného úradu (1. 8. 2007) odznel aj príhovor Petra Cabadaja, ktorý publikujeme v plnom znení.

Ked' sa povie Pavol Gábor, tak zainteresovaní veľmi dobre vedia, že za touto renomovanou autorskou značkou sa skrývajú desiatky úspešných operných kreácií, stovky vystúpení v operetách, účinkovanie na prestížnych zahraničných pódioch, jedinečná interpretácia slovenských ľudových piesní, hlboký vzťah k našej ľudovej kultúre a tradíciám. Presuňme sa však v prúde času späť a aspoň v stručnosti načrtujeme portrét umelca, ktorý bol vždy hrdý na to, odkiaľ pochádza, kde sú jeho korene a nevyčerateľné inšpiračné zdroje.

Pavol Gábor sa narodil 1. 12. 1932 vo Varíne. Po maturite na Reálnom gymnáziu v Žiline, krátkom štúdiu architektúry a trojročnom pôsobení na bratislavskom konzervatóriu v triede prof. I. Černeckej absolvoval štúdium operného a koncertného spevu na Vysokej škole múzických umení (VŠMU) v Bratislave (1960). Pedagogicky ho viedli prof. Anna Korínska a v poslednom roku štúdia Dr. Janko Blaho. Podobne ako spomínaný pedagóg – prvý slovenský profesionálny operný spevák – aj Pavol Gábor počas svojej aktívnej speváckej kariéry prenikol do viacerých oblastí vokálneho umenia. Výnimočné sú jeho zásluhy najmä na poli interpretácie, ale i propagácie slovenskej ľudovej piesne doma aj v medzinárodnom meradle. Z hľadiska osobnostného profilu však jednoznačne platí, že bol v prvom rade úspešným operným sólistom (tenoristom), ktorý v priebehu 60., 70. a 80. rokov minulého storočia významnou mierou prispel k profilovaniu prvej slovenskej opernej scény. Mimochodom, na jej javisku sa po prvý raz predstavil v roku 1958 ešte ako poslucháč 3. ročníka VŠMU v podarenej epizóde Tanečného majstra (opera G. Pucciniho Manon Lescaut).

V roku 1959 sa stáva sólistom opery Slovenského národného divadla (SND),

ktorej zostal verný takmer štyri decéniá. S mimoriadnym úspechom stvárňuje najmä komediálne úlohy, ktoré boli blízke jeho prirodzenému naturelu. Ako vynikajúci komediálny buffo tenor a tvárny predstaviteľ rôznych typov si získava sympatie odbornej i širšej kultúrnej verejnosti. S húževnatosťou a nástojčivosťou však rozširuje svoj repertoár o žánrovo najrozličnejšie postavy domáceho aj svetového operného umenia. Kritika nejednen raz oceňila Gáborov dynamický vokálny i herecký prejav, výrazovú bezprostrednosť a spevácku vyváženosť.

V tejto súvislosti pripomenieme jeho nezabudnuteľné role v operách Barbier zo Sevilly (Gróf Almaviva, 1968, 1978), Figarova svadba (Basilio, 1971, 1980), Eugen Onegin (Triquet, 1963, 1972, 1978), Sen noci svätéhojanskej (Puk, 1962), Cisárova nové šaty (Minister, 1969), Vzkriesenie (Smelkov, 1976) či Predaná nevesta (Vašek, 1983).

Za umelcovu vrcholnú kreáciu v zmysle charakterovej reflexie sa považuje stváranie titulnej postavy Brittenovho Alberta Herringa (1966). Aj napriek úsmevnému zovňajšku je Gáborova interpretácia plná hlbokej ľudskej dimenzie, výrazná vývinom charakteru a bohatstvom náladových poltónov. Súveká kritika túto kreáciu porovnávala s rozmerom klasickej interpretácie londýnskeho Petra Pearsa zo svetovej premiéry diela. Za uvedenú postavu Alberta Herringa bol Pavol Gábor vyznamenaný ocenením „Najlepší herecký výkon roka v Opere SND“!

Pavol Gábor pomerne často hosťoval na operných scénach doma (Praha, Ostrava, Banská Bystrica, Košice...) i v zahraničí (Belgicko, Nemecká spolková republika, Grécko, Irán...), s Operou SND absolvoval viacero zahraničných zájazdov (Sovietsky zväz, Holandsko, Nemecká spolková republika, Španielsko, Bulharsko, Rumunsko, Juhoslávia...). V rokoch 1967 – 1968 spieval v opere v Hamburgu.

Osobitný rozmer umelcovho záujmu predstavuje ľudová pieseň. V čase, keď v povedomí verejnosti, hlavne u mladej generácie, bohatstvo ľudovej tradície ustupovalo agresívnemu mediálnemu tlaku modernej i módnjej tanečnej hudby (prevažne cudzej), vytrvalý Pavol Gábor odvážne a v intenciách svojich profesionálnych predchodcov držal líniu vyhrane-

ného, autentického interpreta slovenskej ľudovej piesne. Dobová kritika na margo toho uviedla, že v prípade Pavla Gábora platí, že „ani pre profesionálnych operných či koncertných umelcov nie je dehonestujúce zameniť kostým, smoking či frak za ľudový kroj, orchester za ľudovú hudbu a najvyššieho poslucháča vážnej hudby za najspontánnejšieho milovníka ľudovej hudby, či zábavnej múzy. V tomto nadviazal Pavol Gábor na tradíciu našich veľkých spevákov, ako boli Janko Blaho, Štefan Hoza, Mária Kišonová – Hubová, Elena Kittnarová...“ (Gašpar Tribel, 1982)

Už ako chlapec sa Pavol Gábor predstavil na rôznych súťažiach ľudovej umeleckej tvorivosti. Ako stredoškólak založil v Žiline tanečno-spevácky súbor Sekera, ktorý svojimi temperamentnými tancami a pôsobivou interpretáciou žal úspechy v okresnom, krajskom i celoslovenskom meradle. Úspešne sa mladý Pavol Gábor predstavil aj na I. celoslovenskom folklórnom festivale vo Východnej, kde, mimochodom, stretol tanečnicu a neskôr vernú životnú partnerku, terchovskú rodáčku Ľudmilu, rodenú Meškovú. Spoločne reprezentovali svoju vlasť na Svetových festivaloch mládeže a študentstva vo Varšave (1955) a vo Viedni (1959), odkiaľ si priviezli najvyššie ocenenia v kategóriách sólový ľudový spev a tanec, ako i v kategórii sólový párový ľudový tanec. Ľudmila Gáborová sa dokonca pretancovala až do svetoznámej Laterny magiky v Prahe. Pavol Gábor zas zvíťazil na renomovanom Medzinárodnom hudobnom festivale sólistov a hudobných telies v juhovýchodnom mestečku Llangollen (1958). O 38 rokov neskôr triumfovali na tomto celosvetovom festivale aj Bratia Muchovci z Terchovej...

Pavol Gábor spieval ako sólista napríklad s Lúčnicou, SEUK-om, spolupracoval s významnými osobnosťami ľudovej hudby (primáši Samko Dudík, Slávek Volavý a iní), ako aj s ďalšími profesionálnymi zoskupeniami a ľudovými hudbami. „Slovenskú ľudovú pieseň propagoval v širokom geografickom kontexte, spieval piesne takmer zo všetkých regiónov Slovenska. Nebola mu cudzia žánrová pestrosť ľudovej piesne. Autenticky a originálne spieval piesne žartovné, ľudobtné, svadobné i cigánske.

Pavla GÁBORA

A k zbojníckym akoby ho už predurčovala kolíska rodného kraja. (Jaroslav Blaho) V tejto súvislosti treba opätovne zdôrazniť, že rodný jánošíkovský kraj, ku ktorému sa vždy hrdó a úprimne hlásil, výrazne poznamenal umelcov osobnostný profil. Akoby vitalita a energia malofatranských zurčiacich potôčikov, strmých brál i vlahých lúk životodarne pôsobili na spevákov interpretáčnej majstrovstvo. Vieme, že sa tiež do tohto magického kraja rád vracal, aby mu symbolicky splatil pomyselné dlžoby za inšpirácie, za vrodennú lásku k spevu, za všetko, čo ľudová melódia a ľudová pieseň preňho znamenali. Boli vzájomne, harmonicky prepojení, navzájom sa obohacovali, vždy si boli blízki a blízko seba...

„Ako rodák z Varína, kraja legendárneho Jánošíka známeho terchovskou „nebeskou“ muzikou, ktorá mi znela už pri kolíske a sprevádzala ma celým mojim detstvom, prilipol som k ľudovej piesni, stala sa mi piesňou srdca a dala mi i predpoklady pre štúdium spevu. A tak som sa priam návazne stal spevákom-profesionálom. Veď aj naše prvé opery Krútnava či Jánošík rovnako čerpali z ľudovej melodiky, a preto ich mám mimoriadne rád. Aj keď operné a koncertné požiadavky sú iné na spe-

váka, než ľudová pieseň, rád sa vždy vraciam k chlapeckým piesňam rodného kraja, ba rád spievam i piesne z celého Slovenska. A tak to u mňa na seba naväzuje a vzájomne sa prelína, či napája... Z ľudových piesní mám veľmi rád zbojnícke, pre ich clivú údernosť: *Povedzte mojej materi; detvianske*

„rozkazovačky“: *Zajali, zajali mojej miléj ovce; východniarske: Odkazujem svojej žene, že ja v karčme, ne v koscele; záhoracké-verbunkošské: Na Myjave pod lipkami, verbuju tam hradní páni; a napokon piesne môjho rodného kraja, Terchovskej doliny: Nebudem sa ženiť chrma v lete, keď budú čerešne v bielem kvete, keď budú ovečky na salaši, ja budem s mámilú pri sobáší!...*“ (Pavol Gábor, 1982)

Dlhoročná úspešná umelecká činnosť Pavla Gábora našla svoju odozvu aj v podobe mnohých ocenení a vyznamenaní. Za všetky spomenieme titul zaslúžilého umelca, ktorý získal v roku 1982. Životné osudy a dielo Pavla Gábora sa s definitívnou platnosťou uzavreli 28. 8. 2003 v Bratislave. Pochovaný je v Slávičom údolí vedľa hrobov ďalších významných osobností slovenskej kultúry a spoločenského života.

Čestné občianstvo Obce Terchová in memoriam sa udeľuje majstrovi Pavlovi Gáborovi za jeho celoživotný osobnostný, tvorivý a umelecký prínos na poli interpretácie, propagácie, rozvíjania a šírenia ľudovej tradície a kultúry rodného Jánošíkovho kraja. Zároveň s tým ale jedným dychom zdôrazňujeme, že si v Terchovej hlboko vážime a ctíme aj umelcove pôsobenie, renomé a úspechy, ktoré dosiahol v oblasti vážnej hudby.

Peter CABADAJ
Fotoarchív SND Bratislava

SPOMIENKA

Sú chvíle, ktoré ťažko prežívame, sú okamihy, na ktoré tisíckrát denne v duchu spomínáme.
Márne Ťa naše oči všade hľadajú, márne po tvári slzy stekajú
V dial' si odišla, zaplakal každý, kto Ťa mal rád.
Čas plynie, bolesť stále trápi, ale Teba nám už nikto nevráti.
Už len kytičku kvetov Ti môžeme na hrob dať a v modlitbách na Teba spomínať.

Dňa 16. septembra 2007 sme si pripomenuli 1. smutné výročie tragickej smrti našej drahej mamy a starej mamy

Ireny HANULIAKOVEJ

S úctou a láskou spomínajú dcéry Irena a Anna s rodinami

SPOMIENKA

V ten deň sa slnko vytiahlo z mokrých oblakov a smutne sa na nás dívalo.
V ten deň sa pri horách odrazu otvorili brány z nebies, anjeli vystúpili z neba a zobrali si nečakane Teba, môjho milovaného manžela a nášho dobrého otecka bez rozlúčenia.
V ten osudný deň nás napadol obrovský žiaľ, hlasitý a bolestný nárek.
Ťažko je bez Teba, smutno je nám všetkým, už nič nie je také, aké bolo predtým.
Už niet návratu, ani nádeje, len cestička k hrobu nás k Tebe zaveje.
Iba kytičku kvetov na hrobček Ti kladieme a pri plamienkoch sviečok sa stále za Teba modlíme a spomínáme.

Dňa 16. septembra 2007 sme si pripomenuli 1. smutné výročie tragickej smrti nášho drahého a milovaného manžela, ocina, syna, zaťa, brata, švagra

Pavla PANTÁKA

So slzami v očiach a láskou v srdci na Teba spomína manželka, syn, dcéra a ostatná rodina

František MUCHA

60

V rámci tohtoročného jubilejného 45. ročníka Jánošíkových dní v Terchovej sme si mohli pripíť na počesť čerstvého šesťdesiatnika, známeho speváka, muzikanta a výtvarníka Františka Muchu. Širšia verejnosť tohto terchovského rodáka roky rokúce vnímala najmä ako speváka a hudobníka, člena svetoznámej muziky Bratov Muchovcov. Meň sa už vedelo o jeho veľkej výtvarníckej vášni. Dnes už je však i v tomto smere situácia diametrálne odlišná.

Cesta Františka Muchu k vlastnej výtvarnej tvorbe bola veľmi kľukatá a zložitá. No prešli roky a uznávaný muzikant a spevák sa stihol vyprofilovať aj výtvarne. S typickou muchovskou náturou a vybavený svojráznou terchovskou filozofiou hľadal Fero svoj maliarsky rukopis, autorskú značku, osobnostný výraz. Hľadal, objavoval, odkrýval, našiel a neustále nachá-

dza. Témy. Prostredia. Ľudí... Neúnavný František Mucha putoval pri hľadaní motivačných zdrojov a inšpirácie nielen do okolitých prírodných scenérií, ale cieľavedome šiel aj za minulosťou a do minulosti, aby ju sprítomnil a tak zachoval pre súčasnosť. Zároveň s tým šiel citlivo a s pokorou za tradíciami, aby nimi zdokumentoval a najmä potvrdil existenciu, historickú pamäť a hodnotový odkaz jedinečnej ľudovej kultúry rodného Jánošíkovho kraja. Viacerými dielami však prekročil rámec, hranice a kontext rodiska, čím ponúkol vlastnú umeleckú interpretáciu národného kultúrneho dedičstva a nadčasový odkaz jeho najvýraznejších protagonistov.

Vo svojej portrétnej tvorbe zobrazuje František Mucha rôzne ľudské typy, osudy a osobnosti. Kdesi na počiatku stál prostý človek. Typ, ktorý ale nereprezentoval individuálny príbeh, ale

svojím celkovým vyznením pôsobil ako symbol, definujúci jedno autentické spoločenstvo s vlastným koloritom, atmosférou a pravidlami života. Predstaviteľ tradície bol Muchovou autorskou optikou i prístupom k téme povýšený do polohy, ktorá harmonicky korešpondovala s jeho estetickou hodnotovou hierarchiou. Aj keď takýto reprezentant a nositeľ tradície žil prostým dedinským životom, v Muchovom ponímaní predstavuje prirodzenú duchovnú autoritu, symbolizujúcu vyššiu ľudskú i spoločenskú integráciu. V tomto ohľade je autorský koncept Františka Muchu blízky Benkovmu programu v maľbe a fotografickej línii Karola Plícku. K obom týmto osobnostiam sa terchovský umelec aj otvorene hlási.

V posledných rokoch rozšíril František Mucha svoj tematický záber v oblasti portrétnej tvorby o osobnosti, ktoré v súčasných podmienkach rozvíjajú posolstvo našej národnej ľudovej tradície

a kultúry. Aj v tomto prípade si výtvarník našiel vlastnú cestu, štýl a výraz poriadenej základnému cieľu – zanechať po sebe svedectvo a hmatateľnú stopu v čase, ktorý práve žijeme. Pevne verím, že sa po tejto i ďalších stopách niekedy v budúcnosti vyberú ďalší fundovaní a rozhladení nadšenci. Ferovi nasledovníci...

Do ďalších rokov želáme Františkovi Muchovi pevné zdravie, neútlahý životný optimizmus, príslovenný humor a čo najviac úspešných koncertov i výstav. Doma aj v zahraničí! Ad multos annos, vzácný priateľu.

Peter CABADAJ

(Slovenské národné noviny,
č. 19/2007, s. 7)

V ateliéri so svojím autoportrétom...

Ponáhľame sa za smrťou

Ked' som včera vystupoval z vlaku, predomnou šla pomalým tempom stará babka. Ponáhľal som sa a nevedel som ju predbehnúť. Vytáčala ma do nepričetnosti. Vtedy som sa zarazil a povedal som si: „Kam sa ja vlastne ponáhľam?“ Ozvali sa vo mne výčitky svedomia, že som sa v duchu nahneval na babku, ktorá nemôže za svoju rýchlosť. Celý život pracovala, aby sa aj moja generácia mala dobre. Možno tiež veľa vytrpela, ale všetko trpezlivo zniesla. A ja som netrpezlivý a malicherný. A to všetko len preto, aby som bol o 10 minút skôr na internáte. Tých pár minút aj tak premrhám na internete alebo pri telke.

Alibisticky to zhodím na dobu, v ktorej žijeme. Všetci sa hrozne ponáhľame a večer zistíme, že sme toho veľa nestihli. Frustrovaní si ľahneme a zaspíme spánkom nepokojných.

Popri známych frázach, „ako sa máš?, ako žiješ...?“, sa nám do slovnej zásoby vtesnalo: „Strašne sa ponáhľam, nemám čas!“ Toľko toho máme na práci.

Cez SMS si vyznávame lásku, komunikujeme cez chat a face to face si nemáme čo povedať. Trápia nás účty, kariéra. A popri tom už neostáva čas nazvyš. V schránkach sa nám hromadia maily, lebo „nemáme čas odpísať“, na polici sa kopia knihy, lebo „nemáme čas čítať“, nevieme ako vonia príroda, lebo „nemáme čas k nej pričuchnúť“.

Takto a podobne si zaneprázdnenosť racionalizujem aj ja. Ale dokedy to vydržíme? Stále chceme viac stihnúť a darí sa nám menej. Možno venujeme priveľa času veciam, ktoré si ho nezaslúžia. Žijeme veľmi rýchlo, máme skoro všetko a napriek tomu sa kopia nešťastní ľudia. Naš život je nekvalitný. Priemerná dĺžka života sa pomaly predlžuje, no jeho kvalitatívna zložka je čím ďalej, tým viac nevýrazná. Nevieme sa zastaviť a uvedomiť si hodnotu vecí. Robíme veľa fotografií, ale už si ich ani neprezeráme. Napálime ich na CD a tým to skončilo. Počítače máme plne mp3-jok, ale nemáme prehľad, čo je to vlastne za hudbu. Máme množstvo televíznych kanálov, ktoré dávajú naraz veci, ktoré chceme vidieť, a hneváme sa, že to nestíhame. Namiesto zábavy stres. Stále si kontrolujeme mobil, či nám niekto nevolal. Vypnúť mobil? Ved' môžeme zmeškať dôležitý hovor! Prestávame si vážiť krásne

veci, kvôli ktorým sa oplatí žiť. Môj dedko má 83 rokov. V živote nebol v zahraničí, nemá mobil, pozerá len dva televízne kanály a počúva jednu stanicu na svojom starom tranzistore. A napriek tomu mi minule povedal, že prežil krásny život. Má množstvo spomienok, ktoré mu vyvolávajú úsmev na tvári. Vie sa tešiť z pekného dňa, z vône dreva, s ktorým celý život pracoval, zo svojich vnúchat, na ktoré je pyšný. Žil ťažký život, ale vážil si ho. To my dnes nevieme. A tak máme infarkty už v päťdesiatke, kopu rakoviny a depresii. A možno by stačilo spomaliť. Tvrdenie, že sa to nedá, neobstoí. Sú ľudia, ktorí to dokážu. Zamyslíme sa, koľko času venujeme nepodstatným veciam.

Skúsme si vypnúť mobil, porozprávať sa a niečo si prečítať.

Hádam som si uvedomil môj rýchly život včas na to, aby som spomalil. Kamarát má chalupu v Henclovej. Je to malá banícka dedinka obkolesená horami. Nie je tam signál na mobil, v „telke“ jeden kanál (žiadna dilema a pozriete si aj to, čo by ste nikdy doma nepozerali, a začne sa vám to páčiť), obchod otvorený len v utorok a štvrtok, jedna krčma s rozmermi 5 x 5 m. Ideálne miesto na spomalenie. Asi tam zabehnem, aby som sa zbytočne nehneval na starých ľuď, ktorí si vážia zvyšok života a zbytočne sa neponáhľajú za smrťou tak, ako my!

(a. n.)

Foto: Vladimír KUZMA st.